

Datum
2025-09-18

Vår referens: Antje Dederling

Mottagare

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sl@regeringskansliet.se

Dnr diarienummer S2025/01022

Remissinstans; Vårdföretagarna

Remissvar avseende Promemorian "Rättsliga förutsättningar för en nationell vårdförmedling"

Vårdföretagarna är en arbetsgivar- och branschorganisation för privat och idéburen vård och omsorg. Vårdföretagarna har cirka 2000 medlemmar med drygt 115 000 årsanställda som bedriver vård och omsorg i hela landet. Bland medlemmarna finns såväl större som mindre aktörer representerade och alla är bundna av kollektivavtal. Vårdföretagarnas medlemmar har en central roll i dagens och framtidens hälso- och sjukvård i hela landet.

Vårdföretagarna har beretts tillfälle att lämna remissvar över Promemorian "Rättsliga förutsättningar för en nationell vårdförmedling" och vill i anledning av det inkomma med nedan synpunkter på några av de förslag som presenteras. Vårdföretagarna väljer också att ge synpunkter i ett bredare perspektiv för det fortsatta arbetet med en nationell vårdförmedling.

Övergripande synpunkter

Vårdföretagarna välkomnar regeringens ambition att korta väntetiden och att korta väntan på vård. En nationell vårdförmedling, så att den kapacitet som finns i hela landet kan komma alla patienter oavsett bostadsort till del, är en välkommen ambition. En välfungerande nationell vårdförmedling kan säkerställa att fler får vård inom vårdgarantin och minska de stora geografiska skillnaderna i tillgång till vård.

Redan idag har alla regioner stora möjligheter att i mycket större omfattning använda den kapacitet som finns. De lösningar som nu planeras behöver se till att det sker en förändring i den riktningen. Att lotsa patienter till vård inom vårdgarantin behöver vara högt prioriterat i alla regioner och kortsiktiga budgetramar bör inte påverka patienternas rätt till vård i tid. Kunskapen om vilka möjligheter som finns måste också finnas i hela vårdkedjan – på kliniker, förvaltningar och hos vårdlotsar över hela landet. I promemorian beskrivs vårdsöksystemet som ett digitalt system som kan möjliggöra för vårdgivare i

regionerna att se tillgänglig vårdkapacitet i hela landet i syfte att uppfylla kravet på vårdgarantin. Den primära målgruppen anges vara regionerna, inklusive deras olika funktioner som arbetar med att stödja patienten i frågor som rör vårdgarantin och väntetider. Användarvänligheten är då väsentlig, för enskilda vårdgivare som gör den initiala behovsbedömningen liksom för vårdlotsar. De digitala system som nu utvecklas har stor potential att bidra till arbetet med att korta väntetiderna. Mot bakgrund av de utmaningar som präglar införandet av nya digitala lösningar i bland annat skolan bör arbetet med den nationella vårdförmedlingen utformas mot en definierad målgrupp. Vårdföretagarna bedömer att det annars finns en risk att de system som utvecklas inte i tillräcklig omfattning utformas användarvänligt.

Synpunkter på promemorian förslag

Innehållet i katalogen.

Den information som E-hälsomyndigheten har bedömt vara nödvändig för vårdsöksystemets funktionalitet omfattar uppgifter om bl.a. organisation, organisatorisk enhet, verksamhetsområde samt kontakt och platsuppgifter. Vårdföretagarna vill i sammanhanget påpeka att den katalog som tas fram behöver möta de behov som bl.a. vårdlotsar och vårdgivare har för att kunna användas effektivt. Uppgifter och beskrivningen av vilka åtgärder som ingår i de olika avtalen bör t.ex. vara lätt tillgängliga.

En författningsreglerad uppgiftsskyldighet för vårdgivare om sin organisation och sitt utbud av hälso- och sjukvård.

Utreddningens förslag är att en vårdgivare ska vara skyldig att lämna de uppgifter om sin organisation och sina verksamheter som är nödvändiga för att uppnå syftet med den nationella katalogen och myndighetens tillhandahållandeverksamhet. Vårdgivaren ska dessutom hålla uppgifterna uppdaterade.

Vårdföretagarna delar bilden att en förutsättning för en nationell förmedling är en helhetsbild av ingångna avtal och aktuellt vårdutbud. Även om det för regionerna borde vara prioriterat att säkerställa att all tillgänglig kapacitet används visar dagens läge att det inte fungerar. Det finns också stora brister i inblick i vilka avtal som faktiskt finns att avropa på. Att för andra än regionerna utforma inrapporteringen som en skyldighet tycks dock överflödigt. Inrapporteringen av regionalt ingångna avtal bör vidare kunna utgå från en automatiserad och samordnad funktion; de administrativa åtagandena är redan idag mycket omfattande och kostnadskrävande och det finns risk att skillnader mellan regionerna kvarstår om inrapporteringen inte görs på ett likvärdigt sätt.

Regioners skyldighet att lämna uppgifter avseende ingångna avtal om hälso- och sjukvårdstjänster.

Vårdföretagarna har inga synpunkter på förslaget. Som utredningen konstaterar saknas idag i många regioner en inblick i antalet befintliga avtal. En samlad bild kan vara ett led i att bidra till en mer effektiv sjukvård inom respektive mellan regioner. Det avgörande är att kännedomen om befintliga avtal ökar och att de används.

Om möjligheten till föreläggande och vite

Vårdföretagarna har inga synpunkter på förslaget och bedömer att vite kan stärka möjligheterna att tillgängliggöra vården för patienterna. Vårdföretagarna anser dock att inte att detta ska omfatta andra utförare än de regiondrivna.

Uppgifter om väntetider

Vårdföretagarna menar att tid för åtgärd och plan för nödvändiga diagnosticerade åtgärder bör erbjudas patienterna redan i samband med att behovet konstateras. Vårdföretagarna har inga synpunkter på att väntetider ska tillgängliggöras tydligt även i den nationella katalogen. Att väntetiderna visualiseras utifrån patienternas perspektiv bör eftersträvas och de bör även kunna ge en uppfattning av hela den för patienten aktuella vårdkedjan i den mån det går.

Insatser som ökar kunskapen om hur avtal kan användas

Utredningen refererar bl.a. till vad som framkommit i arbetet med utredningen för "Behovsstyrd vård". Utifrån den föreslås bl.a. att ett uppdrag till Upphandlingsmyndigheten kan underlätta regionernas användande av avtal tecknade av andra regioner. Vårdföretagarna har inga invändningar mot detta men vill lyfta att åtgärder också bör adressera de ytterligare problem som beskrivs. Hur regionernas ersättningar styrs kan t.ex. påverka incitamenten att köställa eller hänvisa patienter till andra vårdgivare.

Slutligen vill Vårdföretagarna föra fram att för att den nationella vårdförmedlingen ska fungera effektivt bör den fria rörligheten för vård utökas till att omfatta även specialiserad vård och slutenvård. De regionala kraven på utfärdad betalningsförbindelse bör dessutom slopas för att minska administration och tidsutdräkt. Vårdföretagarna vill även uppmuntra regeringen att i uppdragen till berörda myndigheter adressera fokus på användarvänlighet. Sökningar kan t.ex. utgå från åtgärd, snarare än huvudman eller vårdgivare. Det bör också vara enkelt för användarna att få inblick i omfattningen av uppdragen,

så som var rehabilitering efter en åtgärd sker och vilken utförare som är ansvarig för denna.

Vårdföretagarnas medlemmar finns givetvis tillgängliga för att bidra i arbetet med den nationella vårdförmedlingen.

Antje Dederling
Förbundsdirektör Vårdföretagarna

Karin Elinder
Näringspolitisk expert